

AMMATILLISET AJASSA!

12/12/2024

Arvoisa kansanedustaja

Ammatilliset ajassa -kirjeessämme haluamme viestiä edustamiimme koulutusaloja koskettavista ajan-kohtaisista aiheista. OAO ry on osa OAJ:tä ja edustamme yli 16 500 ammatillisten oppilaitosten, ammatti-korkeakoulun, taiteen perusopetukset ja vapaan sivistystyön opettajaa ja tutkijaa.

Ammatillisen koulutuksen tilanne on hälyttävä

Todellisuudessa miltei 150 miljoonan leikkaukset näkyvät laajasti ammatillisissa oppilaitoksissa muutos- ja yt-neuvotteluina, joiden syynä ovat tuotannolliset ja taloudelliset perusteet. Opetus-henkilöstöä irtisanotaan ja osa-aikaistetaan. Oppilaitoksissa lopetetaan toimipisteitä, koulutusaloja ja tutkintoja. Samalla supistetaan jatkuvan haun sisäänottoa. Rahoitusleikkaukset vaikuttavat myös oppivelvollisten koulutukseen supistuvana koulustarjontana, lähiopetuksen vähenemisenä ja heikentyneenä saavutetta-vuutena. Ammatillisen koulutuksen rahoitus on yleiskatteellista. Koulutuksen järjestäjä lopulta päättää, mihin sopeutustoimet kohdennetaan.

Suomalainen koulutusjärjestelmä on jatkumo. Kun yhteen koulutusjärjestelmän osaan, tässä tapauk-sessa ammatilliseen koulutukseen, kohdennetaan leikkaustoimia, on sillä vaikutusta myös seuraa-valle koulustasolle eli korkeakouluihin. Asiaa pahentaa vielä aikuiskoulutustuen lakkauttaminen. Eri toimien vaikutukset yhdistettynä erilaisten tukien ja etuisuuksien muutoksiin ovat arvaa-mattomia yksilöiden kannalta, ja voivat ravistaa suuresti yhteiskuntaamme ja työmarkkinoita.

Suomen menestys ja globaali asema myös jatkossa perustuu koulutukseen, osaamiseen ja tutkimukseen. Siihen joukkoon lukeutuvat myös ammatillisen koulutuksen suorittaneet nuoret ja aikuiset. Suomi sahaa omaa oksaansa leikkaa-malla koulutuksen rahoitusta.

Koulutustason nosto edellyttää tarkempia määräyksiä

Hallitusohjelman tavoitteena on nostaa korkea-koulutettujen määrää. Tavoite voidaan saavuttaa vain mahdollistamalla jatkossakin ammatillisesta koulutuksen suorittaneiden hakeutuminen korkea-asteelle. Tämä edellyttää erityisesti yhteisten tutkinnon osien (mm. matematiikka, kielet) opetuksen määrän ja toteutuksen tar-kempaa määrittämistä tutkinnon perusteissa.

Opetusviranomaisten on varmistettava, että opiskelijat saavat todelliset jatko-opintovalmiudet eivätkä pelkästään jatko-opintokelpoisuutta. Ammatillisissa tutkinnon osissa oleviin nk. ammatillisten kielten ja matematiikan osa-alueiden opetukseen suhteen pitää määritellä asetuksessa (986/1998) sama kelpoisuus kuin yhteisissä tutkinnon osissa.

Tulevat rahoitusmallin muutokset eivät palvele yksilöitä eikä työmarkkinoita

Kustannusryhmien rahoituskertoimien alentaminen yli 70 % pääasiassa ammatti- ja erikoisammattitutkinnoissa tulee vaikuttamaan keskeisesti aikuisille kohdennettuun uudelleen- ja täydennyskoulutukseen, koska niiden järjestäminen ei ole koulutuksen järjestäjille jatkossa taloudellisesti mahdollista. Ammatti- ja erikoisammattitutkinnot pitää rinnastaa jatkoopinnoiksi korkeakouluopintojen rinnalle.

Rahoituksen painotuksen muutokset (50/30/20) tuloksellisuuden mittaamisen suuntaan soveltuvat erittäin huonosti oppivelvollisten koulutukseen, jotka tarvitsevat paljon lähiopetusta ja tukea sekä oppimiseen että muihin ongelmiinsa.

Kokonaisuudessaan leikkaukset ja rahoitusmallin muutokset tulevat pahentamaan kohtaantongelmaa työmarkkinoilla.

Ammatillisen koulutuksen suunta ja visio

Ammatillinen koulutus tarvitsee yli hallituskausien menevän realistisen suunnitelman ja rahoituksen. Olemme jo pitkään kaivanneet työrauhaa ja mahdollisuutta toteuttaa työtämme laadukkaasti. Työmme on tärkeää yksilöille ja yhteiskunnalle, mutta sen laadukas toteuttaminen vaatii riittävät resurssit.

*Hyvää Joulua
ja onnellista Uutta Vuotta
2025!*

Ammatillisin terveisin,
hallituksen puolesta

Lauri Hietalahti
puheenjohtaja
p. 0503286131
lauri.hietalahti@tuni.fi

Jaana Antila
varapuheenjohtaja
p. 0444557722
jaana.antila@amatilliset.fi

